

KOMPOSTOVANIE V ZÁHRADNÝCH KOMPOSTÉROCH

Naše odborné rady, ako správne kompostovať

Kompostovanie v domácich kompostéroch

Čo je kompostovanie?

Kompost je jedným z najdôležitejších doplnkov, ktorý môžete dať svojej záhrade. Je to jednoduchý spôsob, ako pridať živiny bohaté na humus na trávnik alebo do záhrady, ktorý podporuje rast rastlín a obnovuje vitalitu vyčerpanej pôdy. Je tiež zadarmo, ľahko vyrobitelný a neškodný pre životné prostredie.

Kompostovanie je teda prírodný, človekom riadený proces, pri ktorom dochádza k rozkladu biologických odpadov za prístupu vzduchu. Pôsobením mikroorganizmov a pôdných organizmov tak vzniká organické hnojivo – kompost.

K tomu aby kompostovanie prebehlo správne musíme pre mikroorganizmy a pôdne organizmy zabezpečiť vhodné podmienky a to:

- ✓ dostatočné množstvo rôznorodej a vyváženej potravy
- ✓ optimálnu veľkosť potravy
- ✓ dostatok vzduchu
- ✓ dostatočnú vlhkosť

Výhody kompostovania

Pôdny kondicionér

S kompostom vytvárate bohatý humus pre trávnik a záhradu. To pridá živiny vašim rastlinám a pomáha udržiavať vlhkosť pôdy.

Recykluje kuchynský a dvorný odpad

Kompostovanie môže odvádzať až 30% domáceho odpadu z odpadkového koša. To je dôležité, pretože keď organická hmota zasiahne skládku, chýba jej vzduch, ktorý potrebuje na rýchle rozloženie. Namiesto toho vytvára škodlivý metán, ktorý zvyšuje mieru globálneho otepľovania a klimatických zmien.

Zavádza užitočné organizmy do pôdy

Mikroskopické organizmy v kompostu pomáhajú prevzdušňovať pôdu, rozkladajú organický materiál na využitie rastlín a odstraňujú choroby rastlín.

Dobré pre životné prostredie

Kompostovanie ponúka prirodzenú alternatívu k chemickým hnojivám pri aplikácii na trávniku a do záhrady.

Znižuje odpady zo skládok

Väčšina skládok na Slovensku sa rýchlo naplní; mnohé z nich už boli zatvorené. Jedna tretina odpadu zo skládok sa skladá z kompostovateľných materiálov. Odklonenie tohto odpadu zo skládky znamená, že naše skládky budú mať väčšiu kapacitu.

Čo kompostovať

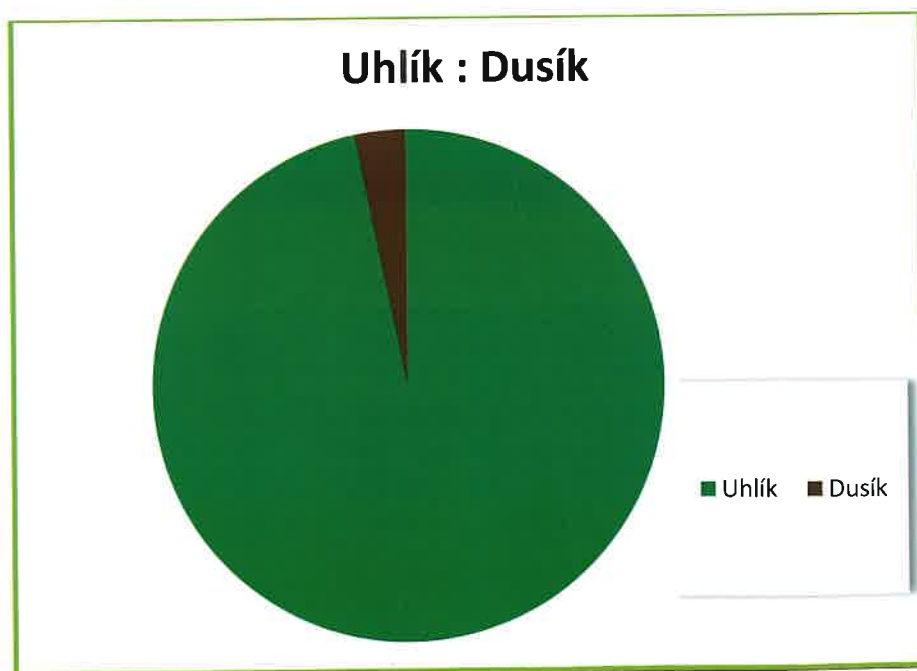
Čo môžete vložiť do vášho kompostu bude trochu závisieť od toho, aký kompostér máte, ale platia niektoré všeobecné pravidlá. Všetky kompostovateľné materiály sú buď tzv. uhlíkaté alebo na báze dusíka v rôznej miere. Tajomstvo správnej kompostovej hromady je udržiavanie pracovnej rovnováhy medzi týmito dvoma prvkami.

Tajomstvo na zdravú kompostovú hromadu: pomer uhlíka a dusíka

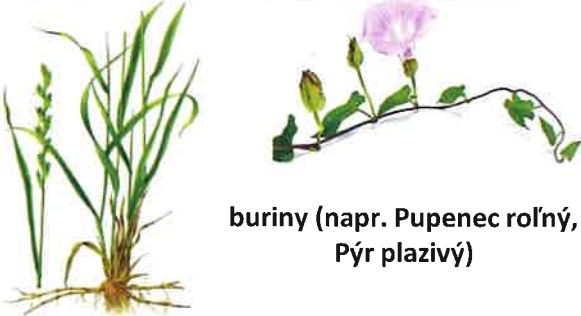
Uhlíková hmota bohatá na uhlík (ako vetvy, stopky, sušené listy, kôry, kúsky dreva, kôra z prachu alebo pilinové pelety, drvené hnedé papierové vrecká, kukuričné stonky, kávové filtre, ihličia, vaječné škrupiny, slama) dáva kompostu svoje svetlé, nadýchané telo. Uhlíkaté materiály sú tvrdšie a tým pádom ťažšie rozložiteľné je dôležité aby ich veľkosť nemala presiahnuť veľkosť palca na ruke.

Dusík alebo látky bohaté na bielkoviny (hnoj, zvyšky potravín, zelené odrezky na trávnik a zelené listy) poskytujú suroviny na výrobu enzýmov.

Optimálny pomer uhlíka a dusíka v namiešanom kompostovacom materiály je 30-35:1. Dôležité je aby sa tieto materiály premiešavali a neukladali po vrstvách.

Kompostovať je možné všetky materiály, ktoré v prírode podliehajú rozkladu. Pokiaľ však nemáte skúsenosti odporúčame sa riadiť tabuľkou:

ÁNO	NIE
zvyšky ovocia a zeleniny	 <p>buriny (napr. Pupenec roľný, Pýr plazivý)</p>
zvädnuté kvety, tráva, lístie, stonky	semenné buriny s vyzretými semenami
drobnejšie vetvy, kúsky dreva	časti rastlín napadnuté chorobami či cudzopasníkmi
trus bylinožravých domácich zvierat (králiky, sliepky)	zvyšky mäsa, rýb, kosti
čajové vrecúška, usadenina od kávy	sáčky od vysávačov
škrupiny z vajec	čistiace prostriedky, chemikálie
malé množstvo zvyškov jedla	plasty, porcelán, sklo
znečistený papier	farebne potlačený papier
popol z chemicky neošetreného dreva	veľké množstvá varenej stravy

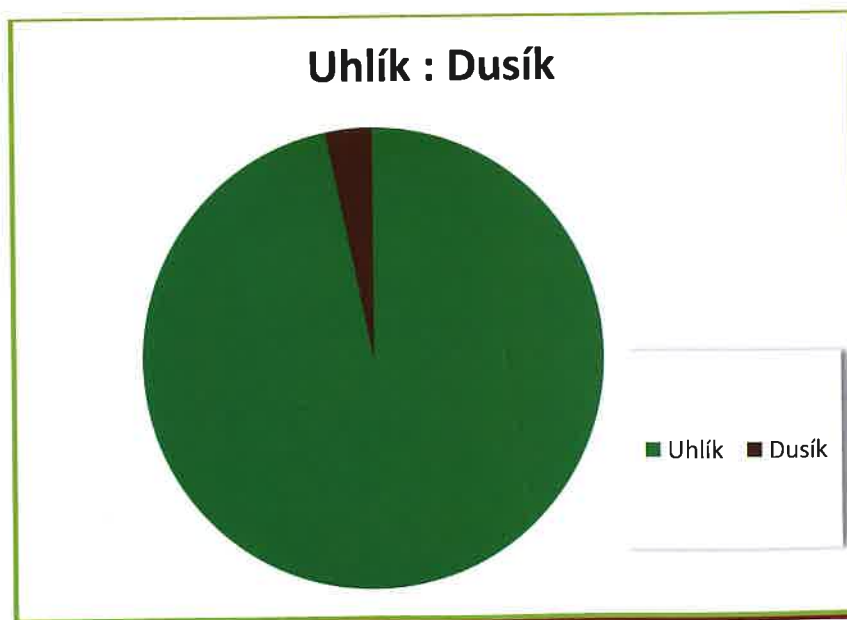

Kde umiestniť kompostér

Kompostér môžeme umiestniť kamkoľvek v záhrade, ktorú vlastníte, nesmie byť ale umiestnený blízko zdroja pitnej vody alebo v záplavovom území, musí byť zabezpečený kontakt so zemou, okolo kompostéra by mal byť manipulačný priestor a nebol vystavený priamemu slnku.

Zásady správneho kompostovania v kompostovacom zásobníku

- Do spodnej kompostéra patrí hrubší a vzdušný materiál, čím pestrejšia skladba materiálu tým lepšie.
- Väčšie kusy napr. dreva, trávy je potrebné nadrviť, nasekať, nastrihať – najlepšia **veľkosť kompostovaného materiálu** je veľkosť palca na ruke.
- Pre správnu funkciu kompostéra **je potrebné zachovať pomer ukladaných surovín** bohatých na **uhlík** (Starší, drevnatý, hnedý materiál) a surovín bohatých na **dusík** (čerstvý, šťavnatý, zelený materiál). Všeobecne sa dá povedať, že na 1 diel zeleného materiálu je potrebné 2-3 diely hnedého materiálu. Ak dodržíme správny pomer ukladaných surovín, kompost nebude zapáchať
- Ďalším dôležitým faktorom, od ktorého závisí proces kompostovania je **správna vlhkosť surovín**, ktoré sú uložené do kompostéra. Ak je kompost suchý, zásadne sa spomaľuje proces rozkladu. Ak je kompost príliš vlhký, začne zapáchať. Dá sa povedať, že správnu vlhkosť kompostovaného materiálu spoznáme tak, že je na dotyk vlhký ako "dobře vyžmýkaný uterák".
- Pre urýchlenie procesu kompostovania môžeme pridať do kompostéra malé množstvo (lopatu) pôdy, zrelého kompostu prípadne hnoj.
- Materiál uložený do kompostéra by sa mal **pravidelne miešať**, aby sa docielilo rovnomerného prístupu kyslíka.

Najčastejšie chyby pri kompostovaní v kompostovacom zásobníku

- **Zápach.** Ak kompost zapácha ako "skazené vajce", znamená to, že v ňom prevláda materiál s nadmerným množstvom uhlíka → pridáme napr. posekanú trávku alebo lístie (zelený materiál). Ak kompost zapácha po amoniaku, znamená to, že v ňom prevláda materiál s nadmerným množstvom dusíka → pridáme napr. kôru, piliny, hobliny, štiepky, seno, slamu, noviny (hnedý materiál).
- **Hlodavce.** Nemilé návštevy predídete, keď na kompost nebudete dávať varené jedlá a mäso.
- **Burina.** Na kompost rozhodne nepatria práve buriny ako pýr, pupenec. Ostatné však áno, ak totiž kompost často prekopávate, vytvára sa v ňom vysoká teplota, ktorá rad burín zničí.
- **Nízka vlhkosť kompostu – vysušovanie kompostovaného materiálu.** Pri nízkej vlhkosti napr. v letných mesiacoch dochádza k výraznému spomaleniu prípadne úplnému zastaveniu procesu kompostovania. Charakteristickým znakom suchého kompostu je sivobiely plesnivý povlak a hubovitý zápach. Je potrebné do kompostu pridať napr. vodu, posekanú trávku a kompost premiešať.
- **Nadmerný výskyt mušiek.** Pri kompostovaní kuchynských odpadov a veľkého množstva odpadov z ovocia sa v kompostéroch objavujú vínne mušky. Kompostovaný materiál zakryjeme už vyzretým kompostom a v nádobe vytvoríme prievan. Nové kuchynské odpady premiešavame s uhlíkatými materiálmi - kôra, piliny, hobliny, štiepky, seno, slamu, noviny.
- **Odpad sa nerozkladá.** Ak dodržiavate pravidlá, mal by proces prebiehať správne. zrelý kompost je tmavý, jemne zrnitý, nezapácha, ale vonia humusom.

Správne využitie hotového kompostu

- Kompost je hotový keď je hnedej až tmavohnedej farby, drobno hrudkovej štruktúry, nezapácha, vonia ako lesná pôda.
- Kompostovaním odpadu si môžete sami vyrobiť kvalitný kompost, ktorý obsahuje všetky cenné živiny. Ušetríte za pôdne substráty a znížite množstvo odpadov, ktoré produkuje. Navyše prispějete k záchrane vzácnych rašelinísk.
- Tipy pre záhradu aj byt: Vyzretý kompost sa hodí ku všetkým pestovaným plodinám, ovocným stromom, kríkom aj na trávnik. Do pôdy ho zapravujte plytko - stačí použiť vrstvu 1 až 2 centimetre. Na pestovanie izbových rastlín premiešajte zeminu sa zrelým kompostom v pomere 1: 1 až 2: 1.

Na záver

Pre výrazne lepšie výsledky pri kompostovaní si zabezpečte KOMPOSTOVACÍ SET – urýchľovač efektívne spracováva pokosenú trávu, lístie štiepky a akýkoľvek záhradný a kuchynský odpad.

